

Parlamentarna kontrola i odgovornost

Studija slučaja Kirgiske Republike

Kirgiska Republika

Na severu se graniči sa Kazahstanom, na zapadu na Uzbekistanuom, na jugozapadu sa Tadžikistanom, na jugoistoku i istoku sa Kinom.

Broj stanovnika: 5,8 miliona

Površina teritorije: 198 500 km², od čega je vodene površine 3,6 %

Glavni grad: Biškeek

Zastava

BDP (2014) 7,9 milijardi dolara

Valuta: kirgiski som

Po glavi stanovnika: 1430 dolara

Zvanični jezici

Kirgiski (državni jezik),
Ruski (zvanični jezik)

Budžetski kalendar u Kirgiskoj Republici

- *Izrada i usvajanje srednjoročne budžetske projekcije sa gornjim granicama rashoda (plafoni) za potrošačke jedinice – do 15. maja;*
- *Izrada nacrtu budžeta države i podnošenje Parlamentu – do 1. septembra;*
- *Usvajanje nacrtu budžeta od strane Parlamenta – do 1. decembra;*
- *Odobrovanje od strane predsednika – do 31. decembra ;*
- *Sastavljanje godišnjeg izveštaja o izvršenju budžeta – najkasnije do 15. maja*

Učesnici budžetskog procesa na centralnom nivou vlade

***Predsednik Kirgiske
Republike***

Parlament

Vlada

***Računovodstveni
sud***

Civilno društvo

Nadležnosti i ovlašćenja predsednika Kirgiske Republike

- ❑ Odobrava i proglašava Zakon o državnom budžetu;
- ❑ Odobrava i proglašava Zakon o usvajanju izveštaja o izvršenju budžeta države.

Predsednik odobrava nacрте zakona o budžetu centralne vlade i nacрте zakona o porezima, bez prava veta.

Vlada Kirgiske Republike

- *Podnosi nacrt budžeta Parlamentu najkasnije do 1. septembra i obezbeđuje uslove za izvršenje budžeta;*
- *Podnosi godišnji izveštaj o izvršenju budžeta najkasnije do 15. maja;*
- Obezbeđuje sprovođenje fiskalne politike, politike cena, tarifne politike, investicione politike, spoljno ekonomske politike, poreske politike i carinske politike;
- Daje zvanične zaključke o izvorima finansiranja u vezi sa nacrtima zakona koji utiču na povećanje nivoa rashoda ili smanjenje nivoa prihoda državnog budžeta.

Nadležnosti i ovlašćenja Parlamenta

- Donosi odluku o budžetu najkasnije do 15. aprila, kojom se utvrđuju najvažniji prioriteti budžetske politike za period od tri godine;
- Usvaja nacрте Zakona o budžetu države kao i izmene i dopune Zakona o budžetu države;
- Vršі kontrolu nad izvršenjem budžeta države preko svojih odbora i komisija, kao i preko uputstva koje daje Računovodstvenom sudu;
- Usvaja izveštaj Vlade o izvršenju državnog budžeta i izveštaj Računovodstvenog suda o izvršenju državnog budžeta.

Parlament Kirgiske Republike sastoji se od:

- Jednog doma;
- 120 poslanika koji se biraju s partijskih lista na period od 5 godina ,
- 14 odbora

U skladu sa Ustavom Kirgiske Republike, nacрте zakona koji utiču na visinu rashoda u budžetu države usvaja Parlament, tek kada Vlada utvrdi izvore finansiranja.

Izmene i dopune Zakona o državnom budžetu, nacrt zakona o uvođenju ili ukidanju poreza , olakšica za njihovo plaćanje, modifikacije finansijskih obaveza države, kao i izmene i dopine svih drugih nacrt zakona kojima se predviđa povećanje rashoda ili smanjenje prihoda državnog budžeta, mogu se doneti isključivo uz saglasnost Vlade Kirgiske Republike.

Postupak razmatranja i usvajanja Zakona o budžetu od strane Parlamenta

- **Nacrt zakona o budžetu prolazi kroz tri čitanja;**
- **Razmatra se na nivou svih parlamentarnih grupa i odbora;**
- **Rasprava o nacrtu zakona vodi se na proširenoj sednici Parlamenta, a nacrt zakona se usvaja većinom prisutnih poslanika na sednici, ali ne sa manje od 50 glasova;**
- **Parlament usvaja nacrt zakona o budžetu najkasnije mesec dana pre početka nove fiskalne godine.**

Tokom prve rasprave (čitanja) razmatraju se sledeća pitanja:

- Koncept nacрта zakona o budžetu;
- Socijalne i ekonomske perspektive;
- Osnovne karakteristike državnog budžeta;
- Glavni pravci fiskalne politike.

Tokom prve rasprave usvaja se sledeće :

- Relativan udeo prihoda državnog budžeta;
- Relativan udeo rashoda državnog budžeta;
- Deficit / suficit državnog budžeta;
- Izvori finansiranja budžetskog deficita;
- Norme za raspodelu prihoda prema različitim nivoima;
- Gornje granice domaćeg i spoljnog duga države;
- Obavezan iznos sredstava rezervi Vlade.

Tokom druge rasprave usvaja se sledeće :

- Usvajanje budžetskih rashoda po stavkama, vrstama, grupama i podgrupama
- Nakon druge rasprave, zaključak Parlamenta dostavlja se Odboru za budžet i finansije radi pripreme podnesaka za treću raspravu.

Treća rasprava

Usvajanje budžeta države većinom glasova poslanika prisutnih na sednici (ne manje od 50 glasova)

Računovodstveni sud

Vrši reviziju i reviziju učinka informacija o budžetu i izvršenju, kao i van-budžetskih i posebnih fondova, odnosno korišćenje državne i opštinske imovine

Napomena:

Računovodstveni sud ima savetodavnu ulogu Parlamentu. On vrši analize i donosi zaključke o pitanjima budžeta. Podnosi izveštaj predsedniku i Parlamentu.

Odbor za budžet i finansije:

- ❑ Nacrt odluke o budžetu koja odražava glavne pravce fiskalne politike za narednu godinu;
- ❑ Podnosi Parlamentu nacрте zakona o budžetu;
- ❑ Priprema objedinjeni zaključak o nacrtu budžeta u pogledu zaključaka poslaničkih grupa, odbora i Računovodstvenog suda;
- ❑ Pregled informacija o tekućem izvršenju budžeta.

Napomena:

Predsednik Odbora za budžet i finansije je iz redova opozicije

Funkcije Odeljenja za podršku Odboru za budžet i finansije:

- Administrativna podrška;
- Pravna podrška;
- Analitička podrška;
- Informaciona podrška;
- Dokumentarna podrška.

Napomena:

Odeljenje za budžet i finansije ima 9 zaposlenih koji pružaju podršku Odboru za budžet i finansije

Civilno društvo

(građani, lokalne zajednice, nevladine organizacije, neprofitne organizacije i udruženja građana)

- ❑ *Kreiranje grupa korisnika javnih usluga;*
- ❑ *Obraćanje državnim organima i medijima u vezi sa pitanjima koja se odnose na budžet;*
- ❑ *Učešće u javnim raspravama o usvajanju budžeta i o izveštaju o izvršenju budžeta*
- ❑ *Imaju pravo pristupa informacijama i pravo da pokreću inicijative u vezi sa zakonima (najmanje deset hiljada potpisa)*

Hvala Vam na pažnji!